

SLOVENSKI NAROD.

Iskaja vsak dan, izveniš ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Rusi in Slovani.

Že v zadnjem listu smo ob kratkem povedali, da je ruski učenjak profesor Makušev v „Golosu“ Palackemu na njegovo znano pismo v Šuzelkovi reformi odgovoril. Češki „Pokrok“ skuša Palackega braniti in, v svojem separatistično češkem rodoljubju malo razžaljen, Makuševu (na njegovo izjavo: da morajo Rusi nas neruske Slované tudi proti naši volji rešiti) pikro odgovarja: skrbite rajši, da nam ruska diplomacija ne bo zmirom škode delala, če nam že pomagati neče. — Ravno tako srbski „Vidovdan“ na srbska prsa potolče in pravi, da hočejo Srbi ostati Srbi. Članek Makušev je tudi v drugem slovanskem novinarstvu zanimanje našel in omenjajo ga kratko še Nemci.

Vredno je torej, da tudi mi podamo vsaj zrno tega, kar ruski učenjak in politikar pravi. To zrno leži v sledečih besedah Makuševa: „Protjačivaja družeskuju ruku Slavjanam, mi ne pomišljajem' o ih pokorenii, o poglošenii i uničtoženii ih plemennoj osobnosti a ne narodnosti, kak nepravilno viražetaja Palacky: češkoj narodnosti točno takže, kak bavarskoj ili saksonske, venecianske i neapolitanske nēt' i bit' ne možet'; podobno Němcem i Italijancam, mī Slavjane, sostavljajem' odin narod odnu naciju.“ (In da v slovansčini menj trdne upotimo, prevedemo ta stavek na slovensko: Proževaje prijateljsko roko Slovanom, mi ne mislimo o njih podjarmljenji, o pogoltanji ali uničenji njih plemenske osobnosti a ne narodnosti, kakor se nepravilno izražava Palacky; češke narodnosti ravno tako kakor bavarske ali saksonske, venecijanske ali neapolitanske nij in ne more biti. Enako kakor Nemci in Italijani, smo

tudi mi Slovani samo eden narod, ena nacija.“

Kakor vidno, izgovarja Makušev ponosno besedo. In da brez okolišev svojo sodbo izrečemo: Čuditi se je, čemu se prej imenovana dva lista tako hudujeta in svojo narodnostno, ali osobnostno samobitje tako na prvo videlo rineta. Bodimo veseli, da Rus tako govori. Njemu je menj treba poudarjati, da smo Slované vsi eden narod, nego je to treba nam. Nam baštē ne gre tako dobro, ni nam mejašem ali čuvajem Adrije, niti Čehom kot kolu v mesu Germanije, da bi pomoč, tudi če je še le moralna, odbijali. Veselimo se rajši tacih strijcev, ker to vendar moramo videti, da bi se nas germanizem in italijanizem in drugi slovanstvu sovražni elementi vse drugače lotili, ko bi jih za hrbtom slovanska Rusija ne ženirala. Mi Slovenci bi se politično niti ne genili, ko bi se na Slovanstvo za bodočnost ne zanašali.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. julija.

Minister **Stremayr** kandiduje v kmet-ski skupini srednjega Štajerja za državni zbor. Stvar je skoro neverjetna; kajti srednji Štajer je dozdej iz kmet-skih skupin še vselej klerikalce v deželni zbor volil in nij misliti, da bi pri volitvah za državni zbor tukaj liberalce zmagal. Če tedaj Stremayr res kandiduje v tej skupini, mora ali riskovati, da sijajno propade ali pa šteje na podporo klerikalcev. Stremayr je res v poslednjem času konservativcem dosti storil na voljo in zato bi mogoče bilo, da mu iz hvaležnosti naklonijo sedež v državnem zboru. Liberalni nemški listi že devajo Stremayrja med klerikalce in mu ne dajo nobenega upanja, da bi v kakem liberalnem volilnem okraji bil izvoljen. Dozdej je mestna skupina Lipnica

Stremayrja v deželni zbor pošiljala; a da bi ga volila za državnega poslanca, temu se je že odrekla. Stremayr, nekdanj toliko slavjen v štajerskem deželnem zboru zaradi svoje liberalnosti in zdaj — klerikalni kandidat. Ministerski sedeži morajo imeti dosti prijetnega, da se je jim na ljubo zatajilo že toliko značajev.

Mladi in stari Nemci so v hudem boji. „Deutsche Zeitung“, organ mladih dokazuje, da je dozdanji državni zbor bil čudna prikazen, ker v njem nij bilo pravih strank. Stari so namreč vsako politično stranko s tem zatirali, da spravlja ustavo v nevarnost. Parlament, v katerem se ena stranka ž njim identifikuje, je nenaraven in ne more obstati. V političnih vprašanjih je treba, da so stranke, katere se ločijo v konservativne, demokratične, narodne. Potem imenuje „D. Z.“ bitje „Neue Freie Presse“ politično in gospodarsko zlo za Avstrijo in navede njene nedoslednosti in podkupljivosti. Nemci naj bi se odvrčali od te politikujoče denarne vreče, ako nečejo, kakor so jej šli na limance narodno-gospodarskega sleparstva, tudi v politiki avstrijsko ljudstvo demoralizovati in politične razmere popolnem zmesi.

Dunajski „Wander“ je bil prinesel vest, da se na nemškem Češkem agitira s tem trdilom, da hoče naš cesar „zapadne dežele“ Prusiji prodati, Galicijo Rusiji odstopti in s kosi Turčije okoristiti. „Pokrok“ pravi, da to more biti le skrajni cilj cislej-tizma, ki ga tu Herbstovci naivno povedo.

Na Češkem so se tudi „stari in mladi“ pogodili tako, da za polovico, tedaj za 18 sedežev postavijo „stari“ svoje kandidate, za ostalih 18 pa „mladi“. Kako pa pri nas Slovencih? —

Iz **Dalmacije** pripoveduje „N. Fr. Pr.“, da ste se nenadno združili obe narodni stranki in napravili kompromis, po katerem si med soboj delite dalmatinske sedeže v državnem zboru. Danilo in njegovi tovariši dobodo od 9 dalmatinskih sedežev štiri, Pavlinovič-Klajč pa pet. Ako se ta vest obistini, upati je, da zmaga povsod narodna stranka

Listek.

Meta Holdenis.

(Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez.)

Poslovenil Dav. Hostnik.

Drugi del.

III.

(15. nadaljevanje.)

Svojim ljudem, ki jim je zelo stregla, je jako dopala. Meta je kmalu zapazila, da gospodinjstvo trpi, da se v hiši trāti. Zaradi njene izjave o tej stvari prosi gospod Mauserre soprogo, naj njej prepusti gospodinjstvo; denarja mu sicer nij bilo toliko mari, a ljubil je red v slehernej stvari. — Kmalu je videl, da je gospodinjstvo reformovano, kakor Lulu. Povsodi je imela Meta oko; zdaj v pralnici, zdaj v jedilnici. Brez prechanja se je čul na stopnicah njen mišji stopaj, — pa je zopet plavala na konci dol-

gih koridorov hvost njenega zelenega krila, ki je bilo, akopram ne novo, tako čedno in pripravljeno, kakor bi bilo prišlo ravnokar iz šiviljinih rok. Nižjim poslom njena avtoriteta nij bila takoj po godu, pretrpela je več nego eden napadaj; a posrečilo se jej je razorožiti se svojo nespremenljivo politeso domačinsko obnašanje in surovo ravnanje. Imela je milobo, ki bi bila v stanu unežiti vsako zvrē; prve dni uže so jej prezentovali grajski buldoki svojo spoštljivost. To je bilo baš njeno zvanje.

Ob šestih je imela „miška“ navado obleči krilo iz črnega tafeta, katero si je pripenjala običajno z rudečim vozlom; drugi vozal si je devala v lase, in taka je prihajala k obedu, kjer je malo govorila, a skrbno nadzorovala Lulino živahnost. Med osmo in deveto uro je devala otroče v postelj, ter prišla potem v salon, kjer jo je vse nepotrpežljivo pričakovalo. Prebivalci Charmilles-a

so bili vsi zaljubljeni v muziko, osobito pa gospod Mauserre; muzik pa nij bil nijeden, razen gospoje d' Arci, ki je imela pošten in prijeten, a bojazljiv glas. — Ne vem ga izgleda, ki bi se dal primerjati muzikalnemu spominu Metinemu; njena glava je bila popolno repertorijske oper, oratorij in sonat. Igrala ali pela je vse arije, ki so se zahtevale, dopolnjevaje po moči, kar je po nesreči pozabila. Končavala je svoj koncert, da bi še sebe razveselila, s komadom iz Mozarta. Lice se jej je razburilo, okó jej iskralo; in potem se je nelepoteta Metina, kakor je gospod Mauserre rekel, še le prav razsvetlila. Pa je ipak končno moral priznati gospod Mauserre, da bi bila Velasquez in Rembrandt to nelepoteta bolj čislala, nego pa lepoto.

Tri tedne po prihodu je bila Meta v Charmilles-u tako domača, kakor ko bi bila uže od nekdanj tam; zdelo se je vsakemu, da bi ne mogel živeti brez nje. Ako je ob

proti Italijanom. Laški avtonomisti so vsled tega osamljeni in tudi birokracija jim ne bode mogla zmage nakloniti.

Vnanje države.

V francoski narodni skupščini je bila v ponedeljek pri razpravi Favrove interpelacije o notranji politiki živahna razprava. Interpelant je dejal, da hoče dežela izvedeti, kam da jo pelje sedanja vlada. Favre očita vladi, da je izključila republikance iz uprave, ter vpraša, kaj meni vlada o burbonskih, orleanskih in bonapartovskih pretendentih. Vojvoda Broglie odgovarja na to, da Favre nij nič pozitivnega povedal. Vlada izvršuje le program 24. maja: premirje med strankami, spoštovanje narodne skupščine, pridržanje sklepa o definitivni vladni obliki. Predno se pa ta določi, je treba postaviti trden temelj. Sedaj se ne more govoriti o tem, da bi se stranke zadovoljile, kadar bode levica edina, ne bo več nemogoče, zadovoljiti tudi njo. Končno pravi Broglie: „Držimo se programa, s katerim se more zlagati vsak poštenjak: združenje vseh postavnih in konservativnih močij.“ Program ta se ne razločuje dosti od onega, katerega je proglasil Thiers. Po živahni razpravi je bil sprejet dnevni red, v katerem skupščina izreka zaupanje v vladno politiko, s 400 glasovi proti 260tim.

Poročila iz Španjskega so zelo nejasna, vsakako pa se morajo ondotne zadeve kmalu razrešiti. Neki list dobro pravi, da ima ta dežela sedaj svoje leto 1793, samo da se iz njega ne bo porodila nobena velika ideja. En del vojnih ladij, ki so odjadrale iz Cartagene v Cadix, se je baje izrekel za don Carlosa. Na maršala Serrana je baje neki fanatik v Biaritzu strelil, zato se o tem možni še enkrat govori.

Na Nemškem je nezadovoljnost verskih strank čez dalje hujša. Kapitel v Vratislavi je izrekel, da bode vladno naredbo zaradi korarja Richtshofena popolnem ignoriral. Protestantiški konsistorij v Kraljevcu se je ustavil kraljevi naredbi, po kateri bi se ločeni zakonski z dovoljenjem ministerstva pravosodja smeli zopet ženiti, ter je izrekel, da mora v tej zadevi pri starem ostati.

Politične strune med Italijo in Francosko so baje čezdalje bolj napete.

O ženitvi angleškega kraljeviča Alfreda z rusko princesinjo Marijo prinaša Gambettova „Republique Française“ — najveljavniši francoski list — članek, v katerem pisatelj pravi, da pomeni ta ženitev obrat v evropski politiki in začetek nove dobe, v kateri bode Nemčija ponižana. V Berlinu to dobro vedo, in so zaradi tega zelo vznemirjeni. Carjevič naslednik je pri svoji navzočnosti v Londonu delal na to, da napravi trdno zvezo med Rusijo, Anglijo in severno Dansko proti vsegamogočni Nemčiji. Da se mu je to posrečilo, je očitno. Celotni Angleži — pri vsej svoji sumljivosti v trgovinskih zadevah sedaj Rusom nasproti prijazno pišejo, ter pravijo, da so postali od krimske vojske sem izobražen in delaven

čas, ko smo se zbirali v salonu, zaostala v svojej sobi, rekel je vsakdo vstopaje: Gospodičine Holdenis nij tukaj? Kje pa je gospodičina Holdenis? Celó gospod d' Arci je obstal, da-li je bil dobre čudi, da se sprizanjuje z idealom; dozdej, češ, nij verjel, da se tudi z idealom da živeti. Gospá Mauserre-ova nij mogla nahvaliti bisera vseh guvernant; imenovala je Meto Holdenis svojega angelja, in šestokrat je blážila Amerikana Harrisa, da jej je podaril to dobrotstvo, ljubeznjivo deklico, to nedolžno srce, ki je čisto, kakor pomladansko nebo. Na ta način se je izražal njen entuzijazem; jaz jej nijsem ugovarjal.

(Dalje prih.)

narod. Pisatelj članka se nadeja, da bo zveza ta za Evropo in osobito za Francosko velike koristi. — Iz Taškenda se poroča, da ostaneta oddelka iz Mangišlaka in Orenburga toliko časa v Kivi, dokler se ne izpolnijo pogodbe miru, katerega je general Kaufman sklenil s kanom. Turkestanski oddelek pa se vrne v Taškend.

Dopisi.

Iz Braslovčev v savinski dolini, 21. julija. [Izv. dop.] Dokler se nijsta oglašila „Slov. Gospodar“ in „Slov. Narod“ in omenila o neki smešni „nezaupnici“ dr. Vošnjaku, sem se samo na tihem smijal, misleč si, da bi škoda bilo za papir v „Sl. Narodu“ o Braslovčanih kaj govoriti, kojih slovenski svet niti ne pozna. A ona repata zvezda, katera se je že nekaj let prikazovala pobožnim Braslovčanom, sveti se sedaj v popolni bliščobi v osobi našega preroka Elizeusa, našega kaplana Korena. Priskutil se mi je bil že ta gospodič pri zadnjih volitvah v Celji, pri oni čudni sceni na vrtu h „kroni“, pri koji priliki je ravno on prvi jel upiti proti posvetnim gospodom in verjemite, da je ta gospod od onega časa sem vedno le glodal na ustvarjenji novorojenke „rechts partei“. S tem velikim prerokom v zvezi so nekateri mladi preroki — ravno kakor v sv. pismu — in sicer kaplan K. v St. Jurji, župnik B. iz Polzelj in še celo znani kaplan rečiški spada sedaj k tej „stranki“, kar se nam celo čudno zdi in skoraj bi smeli konstatirati, da drugače misli, kakor ravna. Sploh se naši duhovni gospodje v novejšem času strinjajo z idejo njihovega škofa, ki je le samo „katholiser bisof“, če ravno so v času te izjave knezoškofa skoraj brezizjemno vsi duhovniki sami zasmehovali. Kje je zdaj Vaša slovenska navdušenost? kje narodni duh? — Govoril sem sedaj o agitatorjih, dovolite mi, da spregovorim nekaj o Braslovčanih samih. Sodite me, kakor hočete, a resnica je in ostane, da se duhovni gospodje posluževajo v stiski in sploh v okolščinah, kadar hočejo katero svojih idej izpeljati, vedno tacihi ljudi, prebivalcev tacega kraja, ki pri iznajdbi smodnika nijso poleg bili. Naš trg in okolica je edina srenja v celi savinski dolini, katera se je še dozdej prav malo brigala za politiko, katera še prav malo ve o omiki in napredku, ampak še tako tava in tiplje po labirintu teme in po močvirji nekega smešnega napuha. Ne samo kmetje, ampak tudi burgarji, če jih smem tako imenovati, uklanjajo se volji in misli vsacega, kojega jezik je količkaj po vetru nabrušen, denes za silo naroden, a ne iz prepričanja, jutre je že samo nemškutar, kakor pač veter požene, samostojno misliti in kako reč preudarjati, nij nikdo zmožen. Da so naši Braslovčani najzadnji med napredujočimi v savinski dolini, kaže že na prvi pogled nesnažni trg. Ena sama ulica in še tista kakor korito, po kojem tiho rožlja smrdljiv potok gnojnice; krčem je sicer nekaj, a nij edne, v koji bi si upal pošten človek z apetitom se nakositi, še manj pa prenočiti; občinske ceste nijso niti za pešca, vse je zanemarjeno, povsod se vidi lenoba in brezskrbljivost. Občinski odbor bi se naj pred vsem ogledal po trgu in okolici, kako je vse v naj večjem neredu. Jaz sicer vsacemu priporočam, da se peča s politikom, a ako g. župan sam ne razume boljši politike, kakor da se brezobzirno podvrže izja-

vam fanatikov, bi mu pač svetoval, rajši politiko na na klin obesiti. Še to Vam nasvetujem, Braslovčani: Skrbite za svojo šolo, koja je zadnja v savinski dolini. To Vam še posebno na srce polagam, kajti šole in poduka je kakor se vidi, silno potreba Vam in vašim otrokom.

Iz Vipave 23. julija [Izv. dop.] Čitatelji „Slovenskega Naroda“ bi res kmalu mogli misliti, da se vipavska dolina ziblje v duhu prejšnjega stoletja, kajti razen zadnjih dveh dopisov v „Sl. Narodu“ nij bilo že davno iz nje glasu, kako da namreč politično mislimo. Naznanil se je k večjemu kak suhoparen program ene ali druge veselice; o izidu veselice pa, se je moralo še dostikrat molčati, da se ni enega ali drugega razžalilo, ako bi se resnično in odkrito govorilo. Da bi se pa, mi „črvi te zemlje“ v politiko kaj mešali, hvali kakega razen „nezmotljivcev svetega prvaštva“ izrazili svoje misli: da ne gremo v boj za rimski papizem in da se nikakor ne strinjamo s programom tiste „pravne“ stranke: gorje! z lece bi se razlegal glas „svete jeze“ in s prstom bi se za nami kazalo in vpilo: „varujte se lažnjivih prerokov!“ In res! Komaj smo se izrazili, da naj ne bodo nikar tako trapasti, da bi mislili, — da bodedo zmirom za njimi kimali; že so se prostori, posvečeni svetim ročem, za politiko rabiti začeli. Otepati in vpiti so začeli iz lece ter pridno agitirati in vpiti ljudem za njih temen program, katerega še prav razviti si ne upajo. Ponosno smemo reči, da Vipava in njena okolica, je bila in je v prvi vrsti od cele Kranjske narodna in tako tudi v prvi vrsti svobodomiselná. Ne bojimo se boja pri prihodnjih volitvah, kajti narod se budi. Moti se, kdor misli na preteklost, ako jo s sedanostjo primerja. Res smo dosedaj volili le „Jurja“ (duhovna), a nikdar več voljen ne bo že zato, ker je znal tako molčič sedeti in stoječ molčati, kakor je nekđaj „Soča“ pisala in si je občinstvo ta izrek prav dobro zapomnilo.

Mi smo zaupnico Hohenwartu res podpisali, nikdar pa ne bodedo glasa oddali, da bode naš poslanec. Mi hočemo poslanca Slovenca svobodomiselnega in to bode dr. Razlag, nam v dobrem spominu od našega taborja.

Iz Dolenjskega 23. julija. (Izv. dop.) Žalostno je videti nasledke, katere ste zapustili toča in nevihta pretečeno saboto po velikih krajih rodovitne naše dolenjske strani. Marsikateremu žuga — prazen bokal, pa kar je še hujši, palica beraška, strgan rokav! Pa ne obupajmo, neutrudljive roke našega oratarja in vinorejca ne bodo omagale, na pomoč se mu bo gotovo hitelo od vseh strani in kar eno slabo leto vzeme, lahko jim da eno dobro nazaj — samo da bi bilo.

Še bolj žalostno, kakor začasni slabi stan naših kmetovalcev v premoženji, je pa niski stan njihovega duha, njihovih znanosti in duševne omike. Smijali se boste in morebiti še ne verjeli mi, da zbog velike toče ugibljejo ljudje povsod resno in strastno, kdo da je uzrok nesreče, kdo da je točo naredil. Prepirajo se med soboj, katera neumnost je ta prava med mnogimi, kar se jih trdi. Največ pa leti šum na nekega župnika, češ, da je lansko leto, ko se mu je pri biranji za malo zdelo, kar so mu nekteri dali, žugal, da bo malopridneže drugo leto toča zadela ali „bog udaril.“ Ne vem, če je to res, am-

pak, kakor poznamo nekatere teh gospodov, verjetno bi bilo od marsikterega, kajti bira je Abilova peta tistih, katerih bogastvo — nij na tem svetu. Mirujte, gospodarji, tisti, kateremu očitete, da je v saboto točo naredil, je tako skop, da rajši pozabi na par mirnikov lanskega žita, kakor da bi letos z vašim poljem vred tudi svoje s točo posul, samo za to, da bi vam svoje nadzemeljske moči pokazal. Namestu da vi take bedarije resno med soboj opravljate in človeku, kateri je kmečkih staršev sin, tedaj kri iz vaše krvi, in kateri ni ne bližji in ne dalji od nebes in oblakov, kakor vsak drug pošteni človek, pripoznavate take moči, katere, hvala Bogu, nikdar še niso dane bile nikomur na svetu in ne bodo, namestu da si sami sebi sramoto delate in kažete očitno svojo nevednost, vzemite raji v roke knjige prirodoslovja ali natoroznanstva, katerih imamo že dosti v slovenskem jeziku pisanih, in berite kako se toča dela po dvobojnih vetrovih, merzlem in toplem, katera trčita eden na drugega in kako se parji ohlade, da zmrznejo in v koscih na tla padajo in vam vaše lepo polje uničijo, brez milosti, bodi si, da kateri fajmošter gologlav hodi po polji in meče črne bukve ob tla, ali ne.

Vi pa gospodje, kateri ste v prvi vrsti poklicani in vam je naj lepši prilika dana, ljudstvo podučevati, pospešujte rajši omiko med siromaškim kmetovalcem, da vas ne bodo za copernike držali, kar pride od tega, ker se toliko od hudiča menite, katerega imenujete papeža copernikov. Pokažite, da je laž, kar se vam očita, da vam nij neugodno, ako dobiva ljudstvo podučenje in razjasnenje in samostalni preudarek v vsem, kar se okolo njega godi. Pokažite da je res, da hočete primoč, da dobiva slovenski narod resno veljavo med drugimi narodi, kar se nikdar in nikdar ne more zgoditi, dokler boste vi še točo delali in dokler stoji naš narod na tako niski stopnji duševnega razsvetljenja, da misli, da ste vi, kakor nekdanji paganski bog Eol, varhi vetrov in neviht.

Iz Zagreba 22. jul. [Izv. dopis.] Kadar nij niti lepo niti grdo vreme, niti solnce niti dež, niti jasno niti oblačno, reče Ribničan, da je vreme „na vagi.“ Denes bi se to tudi o naše politične situaciji reči moglo. Nagodba je sklopljena in nij sklopljena, vlado imamo in nemamo, da! mi celo niti ne vemo, čegavi smo: ali smo sami svoji? ali smo magjarski? ali pa na pol svoji? na pol pa magjarski? Vse to je „na vagi.“ O utemeljenji in stvarjenji Rima in stare rimske države, reklo se je „tantae molis erat“; o utemeljenji naše vlade morajo pa poteškoče še vse večje biti, ker se ta zadeva kar nič niti naprej niti nazaj ne pomakne. A bi sprejel ministerstvo, če se B za bana imenuje; X bi prevzel banstvo, če se Y za ministra imenuje. Oggerski državniki pa nečejo niti B-a za bana, niti Y-a za ministra, in za voljo tega nečeta niti A ministerstvo, niti X banstvo prevzeti. To je slika in prilika, kako se na političnej vagi gugamo. Hrvatska in Španjska si moreti v marsičem roke podati. Včeraj so imeli naši regnikolarci skupno posvetovanje o tem, kako naj se oni drže, nasproti najnovejšemu držanju oggerske vlade. Nadbiskup Mihaljevič je prevzel, kakor že večkrat, spet posredovanje med našo narodno stranko in oggersko vlado. Iz cele dežele odmeva jek: ali bo še

3
dolgo tako? Ali res nij nikjer Aleksandra, ki bi ta čvor razsekal? Kakor se čuje, je Szlavy Živkoviču na mesto Vakanoviča bansko namestništvo ponudil, pa Živkovič je baje refuzoval.

Starčevićjanci so se spet na javnost pomolili. Odkar sta Evgen Kvaternik in Bach v aferi pri Rakovici pala, poskrili so se ti sektirarji. Sklopljenje nagodbe z Magjari, zlasti pa skoro ustrojenje nove vlade jih je spet v javnost privabilo. Čin pa, s katerim so spet na pozorišče stopili, je prosto pobalinstvo. Povod je bilo to-le: Za dunajsko svetovno izložbo je spisal dr. Matkovič, učitelj tokajšnje velike realke, na naročiti vladni poziv knjižico pod naslovom: dušne in materialne sile hrvatske in slavonske kraljevine. V poglavji „prebivalstvo“ pravi, da na Hrvatskem in Slavonskem razen Hrvatov stanujejo tudi Srbi in Slovenci. To je bila razžalba za Starčevićjanski ekskluzivni hrvatizem. Poslali so dru. Matkoviču protest, podpisan kakor „Agram.“ javi, od 152 visokošolcev učečih se na naši pravoslavni akademiji, v Pragi na Dunaji, v Građcu in v Gorici. Naši maturanti so mu pa, kakor tudi profesoroma Pexiderju in Maixnerju po noči okna pobili. To je goli faktum. Komentara pridodati se sramujem. Vržimo plašč črez to, ter raje na to delajmo, da mladež na pravi pot zavremo in bodočnost domovine rešimo. Če bi bila naša vlada v narodnjaških rokah, ne bi Starčevićjanske gljive rastle. Naši študenti bijejo s svojim Starčevićjanstvom boj proti znanosti, ravno kakor tisti papež, ki je Galileja silil, da naj prekličje svoj nauk, da solnce stoji, ter da se zemlja okolo njega kolobari, kajti v sv. pismu stoji zapisano, da je Jozuva solnce prosil, naj obstane in tako dolgo mirno stoji, dok si bodo Izraelci mesto Jeriho osvojili. Če je Ante Starčević Jozuva, kar pa še dolgo ne bo, in če reče, da so Srbi, Slovenci in Tirolci Hrvati, se mu lahko reče, da je norc. Če so v Švicarskoj v političnem pomenu vsi prebivalci Švicarji, v Avstriji Avstrijci, na Oggerskem Ogri potem so tudi vsi prebivalci na Hrvatskem v političnem pomenu Hrvati. V etnografičnem pomenu so pa na Švicarskem Nemci, Francozi in Italijani, v Avstriji je pet različnih narodov in ravno toliko na Oggerskem. Naj naši študenti protestujejo koliko jim drago znanstveno je priznано, da stanujejo na Hrvatskem in Slavonskem razen Hrvatov tudi Slovenci (Kajkavci) in Srbi. Na Slavonskem so celo magjarske, nemške in češke naselbine, v primorji Italijani, in po celi deželi raztrošeni tisoči ciganov. Žalostno je, da se mora to našim študentom še posebno v uho zatrobiti. Več luči, več luči in več znanja!

Iz Belgrada 20. jul. [Izv. dop.] Kakor me bo že telegraf pretekkel, a ipak naj vam pišem, da so tudi naši ministri postali „visoki gospodje“ in zdaj v pasjih dnevih, ko politika miruje, odpotovali so. Denes je minister Ristič odpeljal se s parobrodom po Donavi navzgor, da preko Pešte in Dunaja gre v Rajhenhal v toplice. Z njim je šla tudi familija, torej po naši sodbi to potovanje nema političnih namenov nego je samo zdravstveno. — Pač pak je drugi naš minister Ranko Alimpič šel na potovanje v južno Nemčijo, da si prouči in pregleda vse, kar spada k vladnemu zidanju železnic. V južno Nemčijo

je šel pa zato železnice študirat, ker se misli, da so tam najboljše.

Nekoliko naših književnikov, med temi prof. Pančič so odpotovali za nekoliko časa v Črnogoro.

Domače stvari.

— (Naznanilno povabilo.) 30. jul. t. l. bo prvi občni zbor kranjskega čebelarkega društva v Ljubljani (pri Slonu ali Mocarji) in sicer: Dopoldne od 8. do 10. razstava čebelnih panjev in vsega drugega dotičnega orodja; ob 10. začetek zbor; volitev stalnega vodstva in zadnjič skupni obed.

— (Na ljubljanski realki) je naredilo 5 učencev VII. razreda skušnjo zrelosti, 4 niso bili kot zreli spoznani.

— (Slovenski slikar g. Franke) se je vrnil iz dunajske razstave skozi Ljubljano v Benetke, kjer stanuje kakor dozda v Palazzo canale — Margherita. V šestih tednih misli g. F. v Ljubljano priti, da izdela nekoliko tu mu naročenih portretov.

— (Rojanska čitalnica) napravi v nedeljo 27. t. m. vesel domač večer. Program: tombola, petje in igra: „Pravda“. Njeni prijatelji naj se obilo udeležé. Začetek ob sedmih. Odbor.

— (Iz Maribora.) Reuter je tožil „Marburger Ztg.“ zaradi necega članka od Brandstetterjeve stranke. Urednik, tiskar Janžič je povedal v preiskavi pisatelja in imenoval g. Auhmana, šampanjskega fabrikanta. Ta se bode imel torej pred porotniki zagovarjati, ako prej ne pride do sprave med ustavaki, kar je pri njihovi medsobni zagrizenosti neverjetno.

— (Ljutomersko učiteljsko društvo) je dobilo od sl. c. kr. namestnije dovoljenje, da sme zborovati po ljutomerskem, ormuškem, gornje-radgonskem in sv. lenartskem okraji. Dosedaj se je smelo samo v Ljutomeru zbirati. Vsled tega dovoljenja napravilo bo v četrtek, 7. avgusta v Ormuži shod. Na dnevnem redu je: 1) Pogovor o pristopu učiteljev ormuškega okraja k ljutomerskemu učiteljskemu društvu; 2) Govor o geometriji v narodni šoli z ozirom na novo mero; 3) O pohvali in kazni v šoli; 4) Razni nasveti. Začetek ob 9. uri dopoldne v učilnici. Povabljeni so vsi učitelji omenjenih in bližnjih okrajev.

— (V Ptuj) se ljudska šola za dva pararelna razreda povekša.

— (Dr. Bleiweis) je v znanem svojem štilu, katerega je že slavni Prešeren znanomoval kot brdavski in rokavnaški, napisal v svojih „gospodarskih“ (!?) „Novicah“ skoro vse strani polno strastnega žolčnega zabavljanja na „Vošnjakovce“, „Hrenovce“, „Kraševce“, „Narodovce“ itd. V eni roki ima svoje literarne gnojne vile, v drugi pa nemškega grofa Hohenwarta pod pazuho nosi, in ga Notranjem za poslanca sili, včasi pa trejalsko v nebesa poškili, da bi ga kdo videl. Če bomo pri dobri volji in če bode prostor dopuščal, odgovorimo gosp. slovenskemu dr. Gaju še katero.

— (Schollmayr) se zove nek bivši pemsko-nemški soldat ali žandarm (ne vemo gotovo), ki ima edini ta zaslužek za slovenski narod, da je v zakon vzel hčer starega Costata, dopisnika „Triesterce“ in „Presse“, ter tako postal dr. Costov svak. Zato je bil rinjen v vse odbore, da si se v 15 letih

slovenski niti za silo govoriti nij naučil, akopram ga Bleiweis kot Costovega svaka vedno naprej poriva. Kakor smo tudi mi zvedeli, je ta mož bil res zaradi nespособnosti odpuščen iz cenilne komisije in torej nikakor nij narodni mučnik, za kakoršnega se dela. Razume se tedaj, da če se Schollmayr drzne uredništvu „Slovenskega Naroda“ poduke dajati in o „vskokih pod krilom Vošnjakovim“ govoriti, se nam še odgovora vreden ne zdi.

Razne vesti.

* (Jezuitje) hočejo kupiti otok Lakromo v Dalmaciji, da bi se tam naselili. Na tem otoku je bil zidal nesrečni meksikanski cesar Maks lep grad.

* (Iz Trsta) se v ustavoverne liste brzojavlja, da se tržaški mestni magistrat neče nič zmeniti za rabsodbo državne sodnije in neče vpisati dr. Dorna v volilno listo. Kaj bo vlada s tem storila? Nekaj mora.

* (Hrvatski pedagog. knjiž. zbor.) je imel 26. junija skupščino, pri kateri se je zgovarjalo o osnovanju in isdavanju novih čitank (beril) za hrv. narodne šole. Ta stvar bodo naši bratje gotovo kmalu z uspehom dognali. Kdaj bodo pa slovenski učitelji to zelo potrebno delo v roke vzeli, in kdaj se bode sl. vlada v tej zadevi spomnila in usmilila slovenskih šol in učiteljev? Čas bi že bil! Gospodje deželni nadzorniki sprožite to vprašanje!

* (Ruščina v Pragi.) Kakor se ruskemu „Golosu“ piše, bode se v Pragi ustanovil klub, v katerem se bode govorilo samo v ruskem jeziku, kateri naj postane mednarodni jezik med Slovani.

* (Kmetijski upori.) V Galiciji so kmetje jako vznemirjeni zaradi ravnanja servitutnih komisijonov. Kmetje sumijo, da jih vladni komisarji hote prekaniti v prid graščakov. V Dubienki pri Monasterzyski so vsled tega kmetje upirali se komisijonu, kateri je hotel graščaku neki travnik v last dati, od kojega so kmetje trdili, da je njihova lastnina. Prišli so žandarmi in streljali. Eden kmet je mrtev obležal, dva druga sta teško ranjena. Potem so še prijezdili ulani in mnogo kmetov v zapor deli. Kmetje gotovo niso prav ravnali, da so se s silo vladnim komisarjem ustavili, a menda bi se pa dali po drugi poti umiriti, da nij koj trebalo streljanja. Iz preiskave se bode videlo, kdo je bil kriv tej nesreči.

* (Kolera.) Na Dunaji je bilo 9. julija 248 ljudij na kolero bolnih; do 17. julija pa jih je še 191 na novo zbolela, torej jih je skupaj 239, izmed katerih je 100 ljudi umrlo. Tudi v več krajih na Ogerskem se množijo poročila o precejšnjem razširjenju kolere. V velikem Varadinu in Kološvaru kuga hudo razsaja. Na železnični postaji Bafty-Hunjad so morali zadnjič več ljudij iz voz odstaviti; teh ljudij je precej umrlo. V Rabi so hoteli meseca avgusta ogerski naravoslovci in zdravniki letni zbor imeti, zdaj pa bode moral izostati zaradi kolere.

* (Proti kolero) priporočajo francoske lijonske novine to-le: „oblačite se v svilnate (židane) srajce, svilnate nogovice, svilnate svitice in kolera se vas ne bo prijela, kakor se Kitajcev ne prime, ki so v svili oblečeni.“ — Tak svet je morda dober, ali za one, ki svilnatih oblek nimajo in kupiti ne morejo — dober kup.

* (Proti nemščini.) V peštanskem mestnem zboru je naredil zastopnik Kiralij Pal nasvet, da vsak, kdor v službenem javnem poslu izreče eno nemško besedo, mora 10 kr. kazni plačati v šolski fond.

* (Knez kot tiskar.) Kako imenitnost Japanci pripisujejo tiskarstvu, kaže se iz tega, da je japonski vladar poslal kneza

Macao v Evropo, naučiti se tiskarstva. Ta knez biva zdaj v Haagu in se z dobrim uspehom uči v kraljevi državni tiskarnici. Vsaki dan stoji več ur pred svojo tiskarsko mizo in se vadi v stavljenji.

Narodno-gospodarske stvari.

— Železa se pridela v Avstriji primerno največ na Štajerskem, namreč 43 procentov (vsega avstrijskega železnega pridelka) frišnega surovega železa. Za tem pride Koroško s 25 procenti, Češko s 17 procenti. Kranjsko samo 1½ procent. Avstrija pod Anišo, Galicija, Bukovina nič, druge dežele malo.

— Ogerska banka, o kateri se je tolikanj vpilo, ostala je dozdej na papirji. Magjari in njih država v Evropi in niti v Avstriji nemajo nobenega kredita.

— Rumunska vlada je prepovedala uvoz vseh tujzemnih denarjev, ker je sprejela francosko denarno sistemo. V Briselji so kovali za Rumunijo 25 milijonov frankov v zlatu.

Poslano.

Ljubljanska čitalnica je uže poprej založene pesni, ker so bile po večjem že razprodane, na novo založila in pridjale so se zdaj še nekatere druge pesni, ki se dobivajo po nizki ceni pri blagajniku pevskega društva g. Franc Dreniku.

- Dotične pesni so:
- I. pola. „Cigani“ od F. A. Vogel-na.
  - II. pola. „Plesalna“, od Abt-a, „Na zdravje“, od Marschner-ja.
  - III. pola. „Na grobih“, „Jamica“, in „Mrtvaški bleedi angelj“ od D. Jenko-ta, in „Miserere“ od Palestrina-a.
  - IV. pola. „Ura“ od Glinka, „Slovan“, od Jos. Vašak-a, in „Strunam“, od D. Jenko-ta.
  - V. pola. „Na boj“ od Ant. Förster-ja, „Večerna“ od Riharja, in „Zapuščena“ od dr. B. Ipavica.
  - VI. pola. „Pesen koroških Slovencev“ od Gerber-ja, „Glas domovinski“ od Vogel-na in „Soldaška“ od dr. Ipavica, „Ruska himna“ od Alexy Lvoff, in „Moji sablici“ od Dav. Jenko-ta.
  - VII. pola. „Samo“ od Ant. Förster-ja, „Plahe deklice“ napev češki.
  - VIII. pola. „Ponočni pozdrav“ od Ant. Nedved-a, „Zakletev viharja“ od Juli Dürrner, in „Vošilo“ od Skraupa.

- VIII. pola. „Nad zvezdami“ od Grundmann-a, „Psalm“ od Fr. Gerbic-a, „Na gomili“ in „Pogrebna“ od Kreuzer-ja.
- IX. pola. „Na moru“ od Dav. Jenkota, „Na planine“ od Bendelna.
- X. pola. Samospevi z glasovinom od Dav. Jenko-ta: „Kam?“, „K slovesu“, „Strunam“ in „Mornar“.
- Pola VII. štiriglasno in bariton solo velja 28 kr.
- Pola X. samospevi z glasovirjem velja 40 kr. — vse druge pole pa so po 24 kr.

Tajci.

24. julija.

Evropa: Hecher, Herosu iz Dunaja. Pri Elefantu: Fink, Lorent iz Linca. — Starbek iz Doba. — Külber iz Račega. — Ulberbauer, Parth — Längerberg. — Pacer iz Celja. — Grof Pace iz Ponoviča. — Heler iz Gradea. — Furiani iz Trsta. — Sorelić iz Metlike. Pri Zamorci: Sönert z družino iz Draždanov. — Korger iz Olomuca. — Leskošek iz Gradea.

Dunajska borza 24. julija

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovih	68 gld.	20 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	80
1860 drž. posojilo	102	—
Akcije narodne banke	977	—
Kreditne akcije	215	50
London	111	80
Napol.	8	90
C. k. cekini	—	—
Srebro	108	75

Javna zahvala.

Podpisana se srčno zahvaljuje delavskemu bolniškemu društvu v Ljubljani za podporo, katero je dobila iz društvene kase skozi 9 tednov po 5 gld. za bolnega moža komisijonarja Josipa Knižeka in po njegovi smrti 30 gld., tedaj skupaj 75 gld.

V Ljubljani, 24. julija 1873.
(193) **Marija Knižek.**

Vino na prodaj.

Podpisani ima
250 veder dobrega Dolenjca
na prodaj, po 13—14 gld. vedro.

Anton Zvenkl
(191—2) v Sevnici (Lichtenwald).

P. n. gospodom posestnikom!

Podpisano ravnateljstvo vabi vse posestnike
k zavarovanju vsakovrstnih poljskih pridelkov,
klaje in žita

spravljenega v kozolcih (stogih) ali v kopicah,
proti škodi po požaru.

Prva občna zavarovalna banka „Slovenija“ se nadeja tem obilnejše udeležbe

pri zavarovanju pridelkov,

ker se sklepajo zavarovanja lahko na mesece in se s prav nisko premijo odvrnejo škode, ki bi utegnile nastati po požaru.

Zavarovalni oglasi se sprejemajo pri ravnateljstvu v Ljubljani v lastni hiši banke „Slovenije“ v „Zvezdi“, kakor tudi pri vseh okrajnih zastopnikih, kjer se dobivajo društvena pravila, tarife in razjasnila.

V Ljubljani, dne 15. julija 1873.

Ravnateljstvo

prve občne zavarovalne banke „Slovenije“.

(186—3)